

Erasmus + Loose parts play (Projekt Erasmus + s názvom Aktivita s voľnými predmetmi)

Modul č. 2: Hodnota aktivity s voľnými predmetmi v školách

Zhrnutie obsahu modulu

This module introduces the value of loose parts play (LPP), including environmental and classroom benefits. It is the second module of six in the curriculum, but it can also be offered as a stand-alone session. A basic understanding of loose parts play, as well as personal experience in loose parts play is required. The module offers opportunities for personal reflection and practical experience as well as theoretical input.

Tento modul približuje hodnotu aktivity s voľnými predmetmi. Dotýka sa aj prínosov tohto typu detskej hry pre životné prostredie a triedu. Je to druhý modul zo šiestich vo vzdelávacom programe projektu, ale môže sa realizovať aj vo forme samostatného školenia. Vyžaduje sa základné pochopenie podstaty a aktivity s voľnými predmetmi a osobná skúsenosť s touto činnosťou. Modul ponúka príležitosti na sebareflexiu a praktické skúsenosti, a rovnako aj teoretické informácie.

Cieľová skupina: Modul č. 2 je určený pre všetkých zamestnancov v oblasti pedagogiky, ktorí pracujú priamo s deťmi. Ponúka vzdelávaciu osnovu, vďaka ktorej účastníci školenia hlbšie pochopia dôležitosť aktivity s voľnými predmetmi.

Predchádzajúce školenie/skúsenosti potrebné na účasť: Základné znalosti o aktivite s voľnými predmetmi - princípy a určité osobné skúsenosti

Dĺžka: 3 hodiny

Financovaný
Európskou úniou

Výsledky vzdelávania z Modulu č. 2

Ku koncu tohto modulu účastníci:

1. preskúmali hodnotu a výhody voľných predmetov a neštruktúrovanej voľnej hry
2. sa oboznámili s myšlienkami vnútornej, inštrumentálnej a inštitucionálnej hodnoty a diskutovali o nich
3. dokážu vysvetliť alebo ukázať, ako môže aktivita s voľnými predmetmi prispieť k tvorivému vzdelávaciemu prostrediu (bez toho, aby boli porušené zásady hry)
4. zmapovali environmentálne prínosy projektu s aktivitou s voľnými predmetmi
5. vytvorili vlastné posolstvá o aktivitách s voľnými predmetmi a komunikačné prostriedky.

Indikátory vzdelávania: hlbšie pochopenie výhod aktivity s voľnými predmetmi; schopnosť jasne vysvetliť a komunikovať o aktivite s voľnými predmetmi; nadšenie pre vytváranie príležitostí na detskú hru, ktoré podporujú ich radosť zo školy; ochota komunikovať s rôznymi zainteresovanými stranami.

Potrebné pomôcky: flipchart, farebné fixky, perá, papiere, počítač/laptop, projektor, video o aktivite s voľnými predmetmi, voľné predmety (prírodné a umelo vytvorené), kreatívne zdroje

Časti č. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6 a 3.7

Výhody hry na školskom plagáte

Plagát s výhodami hry

Výhody risku, dobrodružstva a výzvy

Poznámky pre školiteľa

Informujte účastníkov, že modul bude obsahovať okrem teoretických poznatkov aj personálne cvičenia. Vysvetlite im, že osobné postoje môžu výrazne ovplyvniť spôsob, akým realizujeme program, preto je potrebné neustále sa zamýšľať aj nad praxou.

Súčasťou tohto modulu je aj spoločné sledovanie videa, preto sa odporúča, aby sa aspoň druhá fáza stretnutia odohrávala v interiéri. Dôležité je, aby ste mali k dispozícii kópie Manuálu k aktivite s voľnými predmetmi.

Návrh na “prelomenie ľadu”: Hra “elektrický prst”

Financovaný
Európskou úniou

Trvanie: 10 minút

Cieľom tohto cvičenia je vytvoriť hravú atmosféru, dodať účastníkom energiu a začať uvažovať o význame aktivity s voľnými predmetmi.

Poproste účastníkov, aby vytvorili kruh. Požiadajte všetkých, aby zdvihli ľavú ruku približne do výšky ramien s dlaňou smerujúcou nahor, zatiaľ čo pravá ruka bude zdvihnutá v rovnakej výške, ale s ukazovákom smerujúcim nadol.

Keď sú všetci pripravení a čakajú, vysvetlite podstatu hry. Keď napočítate do troch, každý bude mať dve úlohy: chytiť ukazovák svojho suseda po ľavej strane a zároveň sa vyhnúť tomu, aby jeho prst chytil sused po pravej strane. Vyžaduje si to veľkú koncentráciu a šikovnosť. Hru začnite až keď ste sa uistili, že sú všetci pripravení. Zahrajte sa takto niekoľko kôl.

Keď začnete, uvoľní sa nával energie. Po skončení hry upozorníte na spojenie tohto pocitu z hry s aktivitou s voľnými predmetmi - ide o rovnaké vzrušenie, aké deti pociťujú počas hry.

Úvod

Trvanie: 5 minút

Potrebné pomôcky: flipchart, fixky, vopred spísaný obsah modulu.

Predstavte účastníkom obsah modulu, aby vedeli ľahšie sledovať program a vytvárať si súvislosti.

Poznámky pre školiteľa: Vopred si napíšte obsah modulov na flipchart.

Aktivita č. 1: Význam aktivity s voľnými predmetmi

Trvanie: 20 minút

Resources needed: Flipchartové papiere, farebné fixky.

Časť č. 3.1 a 3.2

Výhody hry na školskom plagáte

Plagát s výhodami hry

Výhody risku, dobrodružstva a výzvy

**Financovaný
Európskou úniou**

Požiadajte účastníkov, aby sa zoskupili do menších skupín, približne po troch až piatich členoch. Rozdajte skupinám flipchartové papiere s fixkami a poproste ich, aby vyhotovili tzv. "myšlienkovú mapu" o výhodách aktivity s voľnými predmetmi. Do stredu by mali napísať veľký nápis: "Výhody aktivity s voľnými predmetmi" a následne bude ich úlohou premýšľať o všetkých rôznych oblastiach, v ktorých môže mať tento typ hry pozitívny vplyv (napríklad: prínosy pre dieťa, pre rodičov, pre školu atď.).

Vyzvite účastníkov, aby sa zamysleli nad osobnými príkladmi: Keď oni boli deťmi a mali možnosť slobodne sa hrať, prípadne s nejakými voľnými predmetmi, ako sa pri tom cítili? Čo všetko spozorovali ako odborníci pracujúci s deťmi alebo ako rodičia, keď sa ich žiaci alebo deti hrali s voľnými predmetmi? Poskytnite nejaký čas na diskusiu a na zaznamenanie nápadov do myšlienkového mapy.

Účastníci pravdepodobne vymyslia veľa výhod. Poproste každého, aby svoje nápady prezentovali a ukázali celej skupine, a zistíte, či majú všetci rovnaké nápady alebo či dopĺňajú aj nové.

Poznámky pre školiteľa

Uistite sa, že ste jasne stanovili časový rámec cvičenia a pripomínajte ho účastníkom aj počas diskusie, pretože inak by sa mohli nechať uniesť a stratiť pojem o čase.

V Manuáli nájdete vzorovú ukážku myšlienkového mapy, ktorú môžete účastníkom ukázať, ak si nie sú istí, čo sa od nich presne očakáva.

Aktivita č. 2: Trojuholník hodnôt

Trvanie: 20 minút

Potrebné pomôcky: Flipchart, fixky.

Časť č. 3.1

Vysvetlite účastníkom podstatu trojuholníka hodnôt, potom položte na podlahu vopred pripravené flipchartové hárky s trojuholníkom hodnôt (pozri Vstup školiteľa). Vyzvite účastníkov, aby si spomenuli na predchádzajúcu diskusiu a určili, do ktorej skupiny patria výhody, ktoré identifikovali - vnútorné, inštitucionálne alebo inštrumentálne. Usmernite ich, aby tieto prínosy napísali na príslušný papier (alebo ich môžete tiež požiadať, aby každý prínos napísali na samostatný poznámkový papierik a nalepili ho k príslušnej hodnote).

Financovaný
Európskou úniou

Ved'te diskusiu o rôznych výhodách a uistite sa, že účastníci chápu rozdiely medzi jednotlivými kategóriami a dokážu ich prepojiť s vlastnými skúsenosťami.

Vstup školiťa: z Manuálu, z časti č. 3.1

Jedným zo spôsobov, ako uvažovať o výhodách aktivity s voľnými predmetmi je použiť ako východisko "trojuholník hodnôt" (pozri obrázok č. 3 v Manuáli). Tri body "trojuholníka" predstavujú vnútornú, inštitucionálnu a inštrumentálnu hodnotu hry.

- **Vnútorná hodnota** hry spočíva v detskom pociťe radosti z hry, ktorú si organizujú samotné deti, čo ich následne motivuje k ďalším aktivitám.
- Podstatu **inštrumentálnej hodnoty** možno nájsť v skutočnosti, že sa pri týchto aktivitách deti viac pohybujú, tým pádom sa zvyšuje ich fyzická aktivita. Taktiež sa zlepšuje ich sociálne správanie, znižuje sa počet konfliktov medzi nimi a rozvíjajú sa pri tom ich sociálne a emocionálne zručnosti. Zároveň sa im zlepšujú schopnosti riešiť problémy, rozvíja sa ich sebakontrola a sebadôvera, znižuje sa stres a eliminuje sa pociť nudy.
- Pri **inštitucionálnej hodnote** ide o šťastie detí z aktivít a hry, pričom sa znižuje počet rôznych incidentov, čo uľahčuje dohľad učiteľov či vychovávateľov nad nimi. V triede sa po aktivitách rýchlejšie usadia na svoje miesto, efektívnejšie dokážu dávať pozor a pri plnení úloh sa zlepšuje ich správanie, z čoho nakoniec vyplývajú aj pozitívne reakcie rodičov.

Deti sa učia efektívnejšie, keď sú zdravé a šťastné. Všetky tri typy hodnôt sú vzájomne prepojené a rovnako dôležité. Ak je však vnútorná hodnota nízka, nízke budú aj tie ďalšie. Inštrumentálna a inštitucionálna hodnota vyplývajú z vnútornej hodnoty.

Poznámky pre školiťa

Vopred si pripravte flipcharty s tromi bodmi trojuholníka hodnôt: na jeden papier napíšte "Vnútorná hodnota", na ďalší "Inštitucionálna hodnota" a na tretí "Inštrumentálna hodnota".

Aktivita č. 3: Krátky film o aktivite s voľnými predmetmi

Trvanie: 25 minút

Potrebné pomôcky: Počítač, projektor, film o aktivite s voľnými predmetmi (napríklad: <https://www.youtube.com/watch?v=nqj1KyJJkQg>), Link na filmy z Gdaňsku alebo iných projektových filmov

Časti č. 3.1 a 3.2

Financovaný
Európskou úniou

20. Výhody hry na školskom plagáte

22. Plagát s výhodami hry

17. výhody risku, dobrodružstva a výzvy

Premietnite film, ktorý ukazuje výhody aktivity s voľnými predmetmi.

Po pozretí filmu začnite diskusiu o tom, čo ste videli. Ako sa tieto príklady zo skutočného života dajú porovnať s výhodami, ktoré zozbierali vo svojich malých skupinách? Dozvedeli sa niečo nové? Aké majú z toho pocity?

Poznámky pre školiteľa

Nezabudnite vopred nastaviť a skontrolovať technické aspekty premietania, vrátane zvuku. Pozrite si webovú stránku projektu Loose Parts Play, ktorú by ste mohli použiť, a ak je to možné, stiahnite si materiál.

Jeden z uvedených príkladov pochádza z programu Play Pod v Spojenom kráľovstve - ide o program, ktorý v školách poskytuje skladovací priestor, kam môžu byť ukladané voľné predmety.

Pozeranie filmu môže ľuďom pomôcť porozumieť výhodám aktivity s voľnými predmetmi na hlbšej úrovni, ako keď sa o nich len hovorí. Vidieť deti, ako sa strácajú v hre môže vyvolať spomienky a vyčariť úsmev na tvárach. Môže to poskytnúť akýsi nadhľad. Ak to premietate skupine, v ktorej kultúre ešte nie je aktivita s voľnými predmetmi zakorenená, pripravte sa na komentáre typu: "Áno, v Spojenom kráľovstve to môže fungovať, ale u nás to nikdy fungovať nebude." Aby ste poznámkam takéhoto typu vedeli správne čeliť, nezabudnite zhromaždiť príklady z vašej krajiny o podobných programoch.

Tu sa môže vyskytnúť vhodná príležitosť na prestávku. Dajte účastníkom vedieť, či je k dispozícii občerstvenie a kedy a kde majú po prestávke znovu zhromaždiť.

Financovaný
Európskou úniou

Povzbudenie: Na čo slúži táto vec?

Trvanie: 10 minút

Potrebné pomôcky: rôzne voľné predmety na hru (prírodné aj umelo vytvorené), napríklad vetvička, šiška, gaštan, nožnice, fľaša atď.

Vyzvite účastníkov, aby vytvorili kruh. Vedľa seba majú položené voľné predmety. Vyberte prvý predmet a dajte ho jednému z účastníkov. Následne ich poprosíte, aby použili svoju predstavivosť a navrhli, čo by tento predmet mohol byť - položte však dôraz na to, že nehľadáme jeho skutočnú funkciu, ale to, čo by to mohlo byť. Možno je vetvička meč? Alebo čarovná palička? Požiadajte prvú osobu, aby povedala, čo tento predmet je, a zároveň to ukázala gestom, a potom ho odovzdajte ďalšej osobe, ktorá môže navrhnúť niečo iné. Keď predmet preputuje celým kruhom, predstavte ďalší predmet a tak ďalej. Urobte tak v 3-4 kolách s rôznymi predmetmi.

Po skončení hry zdôraznite, že takto funguje hra - čokoľvek môže byť čímkoľvek iným!

Poznámky pre školiteľa

Pre niektorých ľudí môže byť táto hra trochu náročná, pretože si vyžaduje rýchle myslenie na mieste, keď sa na nich pozerajú aj iní ľudia. Uistite sa, že ste vytvorili zábavnú a priateľskú atmosféru, v ktorej ľudia nie sú posudzovaní, pretože to napomáha k improvizácii. Dajte účastníkom najavo, že je v poriadku, ak ich hneď nič nenapadne.

Financovaný
Európskou úniou

Aktivita č. 4: Kreatívna trieda a udržateľnosť

Trvanie: 40 minút

Potrebné pomôcky: Predmety z predchádzajúcej aktivity, flipchartový papier, fixky.

Časť č. 3.4, 3.5 a 3.6

Vyzvite účastníkov, aby sa zoskupili do malých skupín po dvoch až troch členoch. Každé skupine dajte niekoľko voľných predmetov z predchádzajúcej aktivity. Ich úlohou bude vymyslieť čo najviac príkladov, prečo je užitočné mať daný predmet v priestore aktivity. Upozornite ich aby dbali na to, ako môže daný predmet prispieť k tvorivému vzdelávaciemu prostrediu, ako aj na to, či má prínos pre životné prostredie. Dajte im niekoľko minút a potom ich poprosť, aby svoje zoznamy predstavili ostatným.

Vysvetlite skupine, že k tomu, aby dospeli ozaj podporili kreativitu vzdelávacieho prostredia, občas potrebujú dodatočné upozornenie na zmenu svojho pohľadu na vzdelávanie a hranie. Cieľom predchádzajúcej aktivity bolo znázorniť túto skutočnosť: máme predmety, ktoré sa používajú na určité činnosti, ale ak si všimneme ich skutočný potenciál, zistíme, že ich je možné použiť aj viacerými spôsobmi. Pripomente skupine všetky výhody, o ktorých ste doteraz hovorili - a pomôžte im uvedomiť si, že ich môže byť ešte viac!

Po tomto vysvetlení požiadajte dvojice alebo malé skupinky, aby sa navzájom podelili o svoje osobné postoje a problémy, ktoré môžu mať s aktivitou s voľnými predmetmi alebo neštruktúrovanými časovými úsekmi na vyučovacích hodinách. Niektorí ľudia sa len ťažko dokážu zbaviť predstavy, že k vzdelávaniu môže dôjsť len vtedy, keď žiaci ticho sedia vo svojich laviciach. Vyzvite účastníkov k zisteniu, či majú takéto ťažkosti a čo by mohli potrebovať na zmenu tohto postoja. Tiež ich požiadajte, aby spoločne premýšľali o spôsoboch, ako môžu do vyučovania vniesť aktivitu s voľnými predmetmi bez toho, aby ohrozili základné hodnoty tejto činnosti, t. j. slobodne zvolenú, deťmi riadenú hru.

Nakoniec skupinky spojte znova do jednej pôvodnej a požiadajte účastníkov, aby sa podelili o to, o čom diskutovali. Pri rozhovore o možnostiach aktivity s voľnými predmetmi a času stráveného v triede si v prípade potreby vyhľadajte nejaké príklady v Manuáli v časti č. 3.5. Napríklad:

- Čas na náčrtník a denník
- Čas na rozprávanie príbehov
- Doplnenie škály pomôcok, ktoré si deti môžu vybrať pri aktivite s voľnými predmetmi
- Odpovedanie na nápady detí
- Sprístupnenie voľných predmetov v triede.

Na záver tejto diskusie poukážte na environmentálne výhody aktivity s voľnými predmetmi. Vysvetlite, že rovnako ako pri učení a hraní, aj náš prístup môže mať vplyv na životné prostredie. Všetko je súčasťou udržateľného postoja: snažíme sa vytvárať priestor, v ktorom uznávame hodnotu rôznych predmetov aj rôznych činností.

Financovaný
Európskou úniou

Poznámky pre školiteľa

Ak je atmosféra vhodná, môžete tiež požiadať malé skupiny, aby prezentovali výhody svojho voľného predmetu umeleckejšou formou, napríklad prostredníctvom improvizovanej básne alebo malej divadelnej hry - nevenujte tomu však príliš veľa času.

Aktivita č. 5: Vytvorte si svoje vlastné posolstvá

Trvanie: 30 minút.

Potrebné pomôcky: papiere rozmeru A3 aj A4, kreatívne prostriedky a materiály, napríklad lepidlo, papierové vreckovky, hlina, odpadové materiály.

Časť č. 3.7

Pripomeňte skupine, že v tomto module ste doteraz skúmali vnútornú, inštitucionálnu a inštrumentálnu hodnotu aktivity s voľnými predmetmi, ako aj jej výhody pre triedu a životné prostredie. Dajte im vedieť, že teraz budú mať možnosť vytvoriť malú reklamu pre svoj budúci program aktivít s voľnými predmetmi.

Vyzvite ich, aby znovu vytvorili malé skupiny. Ich úlohou bude porozprávať sa o tom, čo doteraz odznelo na školení a určiť dve alebo tri výhody, ktoré sú pre nich najdôležitejšie.

Každej skupine zabezpečte papiere a kreatívne pomôcky (farebné zvýrazňovače a fixky, lepidlo, farebné papiere, odpadový materiál atď.) a požiadajte ich, aby svoje posolstvá prezentovali vizuálne.

Pripomeňte účastníkom, že sa v tejto aktivite kreativite nekladú žiadne medze: môžu kresliť alebo písať, ale aj vytvoriť malý model, napísať báseň atď.

Dajte im tiež vedieť, že ak chcú, môžu pracovať aj individuálne.

Na záver vyzvite účastníkov, aby svoje práce predstavili ostatným.

Poznámky pre školiteľa

Ak sú účastníci vo vašej skupine z jednej a tej istej inštitúcie, toto cvičenie môže mať aj funkčnú hodnotu - majú možnosť vytvoriť plagáty, ktoré môžu skutočne použiť vo svojej škole alebo vo svojom pracovnom prostredí.

Financovaný
Európskou úniou

**Financovaný
Európskou úniou**

Aktivita č. 6: Prezentácia a diskusia: výhody aktivity s voľnými predmetmi

Trvanie: 15 minút.

Potrebné pomôcky: flipchart, farebné fixky.

Časti č. 3.4, 3.5 a 3.6

20. Výhody hry na školskom
plagáte

22. Plagát s výhodami hry

17. Výhody risku, dobrodružstva a
výzvy

Keďže sa blíži koniec modulu, je čas zhrnúť všetky doteraz osvojené informácie.

Poskytnite krátky vstup o hodnote a výhodách aktivity s voľnými predmetmi a iniciujte diskusiu o nej medzi účastníkmi. Vyzvite ich, aby sa podelili o svoje vlastné postoje a zamysleli sa nad svojimi osobnými skúsenosťami. Akú hodnotu má táto aktivita pre nich osobne? Ako sa v tejto veci líši pohľad dieťaťa a dospelého?

Poznámky pre školiteľa

Nezabudnite si vopred pripraviť prezentáciu a kľúčové body si napíšte na flipchart.

Záver

- Každému sa poďakujte za účasť.
- Vráťte sa k výsledkom vzdelávania, ktoré ste predstavili na začiatku modulu, a skontrolujte spolu s účastníkmi, či ste ich dosiahli.
- Uistite sa, že účastníci poznajú postupy týkajúce sa ďalších modulov, na ktorých sa môžu zúčastniť.
- Dajte účastníkovi možnosť stanoviť si vlastný osobný cieľ alebo úlohu, ktorú chcú na základe tohto stretnutia splniť.
- Naplánujte krátke hodnotenie s cieľom overiť spokojnosť s obsahom školenia, spôsobom školenia, miestom konania a organizáciou.
- V prípade potreby uveďte kontaktné údaje.

Financovaný
Európskou úniou